

2015/12

ONTVANGEN 15 JULI 2015

cdho

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Rotterdam
College van Bestuur
t.a.v. de heer drs. M.J.G. Bormans
Museumpark 40
3015 CX ROTTERDAM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum **14 JULI 2015**
Betreft Aanvraag doelmatigheidstoets nieuw Ad-programma Integraal
Bouwmanagement

Onze referentie
789371

Uw brief van
01 april 2015

Uw referentie
U0213-2015

Bijlagen
1

Geachte heer Bormans,

Met uw brief van 1 april 2015, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 2 april 2015, hebt u mij uw voornemen voorgelegd om het Ad-programma Integraal Bouwmanagement als bekostigd programma in Rotterdam te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 26 mei 2015 (kenmerk 2015/12) positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit CDHO-advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014, heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Ad-programma Integraal Bouwmanagement als bekostigd programma in Rotterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluit is gelegen in artikel 6.2 van de WHW en de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 2014 (hierna: Beleidsregel).

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar dit advies.

CROHO-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien het Ad-programma niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 2-4-2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool Rotterdam om het hbo Ad programma Integraal Bouwmanagement als bekostigd programma te verzorgen te Rotterdam. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
26 mei 2015

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

onderwerp
nieuw hbo Ad Programma
Hogeschool Rotterdam
Ad Integraal
Bouwmanagement (deeltijd)
Rotterdam

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool Rotterdam om het onderhavige programma als bekostigd programma te Rotterdam te verzorgen. De commissie adviseert om niet de naam hbo Ad Integraal Bouwmanagement te introduceren, maar omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod aan te sluiten bij de naamgeving van bestaande verwante Ad programma's (Ad Civiele Techniek, Ad Bouwkunde, Ad Projectleider Techniek).

ons kenmerk
2015/12

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlagen
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Het betreft hier een aanvraag voor een deeltijd Ad-programma van 120 ECTS in het domein Techniek waarbij eisen worden gesteld aan de door de student te verrichten werkzaamheden in de beroepspraktijk. Wanneer de student niet werkzaam is kan hij/zij niet beginnen aan de opleiding.

De afgestudeerde Ad'er Integraal Bouwmanagement is een professional (assistent van de hoofduitvoerder, controleur informatiestromen, technisch ontwerper bouw/civiel, opzichter kwaliteit bouwproces) die op innovatieve wijze in een technische omgeving multidisciplinair problemen kan oplossen bij het uitwerken en het voorbereiden van de realisatie van het bouwontwerp. Centraal hierbij staat het Bouwwerk Informatie Model (BIM) voor het ontwikkelen, ontwerpen, bouwen of exploiteren. Het model ondersteunt de betrokken partijen in het ontwerp-, bouw- en beheersproces gedurende de levenscyclus van bouwwerken. Het beroepsprofiel van de Ad is in nauw overleg met het beroepenveld tot stand gekomen en richt zich op bouwlogistiek, samenwerken, ketenintegratie, organiseren, communiceren en het werken met ICT (3D) toepassingen zoals het Bouwwerk Informatie Model.

pagina 2 van 7 Het programma is verbonden met de bacheloropleiding Bouwkunde die eveneens door de Hogeschool Rotterdam wordt aangeboden. Tijdens het opstellen van het de aanvraag is gesproken met OCW en de NVAO over de mogelijkheid om de Ad te verbinden met twee bacheloropleidingen. Dit bleek binnen de huidige wetgeving niet mogelijk. Wel bleek het mogelijk om doorstroommogelijkheden te bieden naar meerdere bachelors. Om deze reden heeft aanvrager er voor gekozen om de voorliggende Ad te verbinden aan de bachelor Bouwkunde en om studenten daarnaast de mogelijkheid te bieden een doorstroomprogramma te volgen bij de bachelor Civiele Techniek.

Het programma zal worden ondergebracht bij de Rotterdam Academy (RAc), als onderdeel van de Hogeschool Rotterdam.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

De commissie heeft vastgesteld dat er vier Ad-programma's in Nederland bestaan die verwant zijn aan het Ad-programma van voorliggende aanvraag. Het betreft hier de Ad Civiele Techniek (Hogeschool Arnhem/Nijmegen), de Ad Projectleider Techniek (Hanzehogeschool, Haagse Hogeschool) en het Ad programma Bouwkunde (LOI). Deze programma's stemmen in meerdere of mindere mate overeen met het programma van de Ad Integraal Bouwmanagement. Naast de overeenkomsten is met name de focus op ketensamenwerking en het Bouwwerk Informatie Model (BIM) onderscheidend in het programma van de Ad Integraal Bouwmanagement.

Dat neemt overigens niet weg dat het programma substantieel overeenstemt met het bestaande aanbod. Het is om deze reden dat de commissie van mening is dat de introductie van een vierde naam voor vergelijkbaar aanbod niet in overeenstemming is met het uitgangspunt van de transparantie van het opleidingsaanbod. Om deze reden adviseert de commissie om de naamgeving van het programma in lijn te brengen met één van de al bestaande verwante opleidingsprogramma's op Ad niveau, zoals daar zijn: Ad Civiele Techniek, Ad Bouwkunde, Ad Projectleider Techniek.

Aangezien het opleidingsaanbod al voorziet in vergelijkbare programma's is hierdoor de noodzaak van het nieuwe aanbod voor het bekostigde domein aangetoond.

Hiermee voldoet de aanvraag aan criterium a van de Beleidsregel.

Aanvrager doet een beroep op een arbeidsmarktbehoefte en een maatschappelijke behoefte.

De argumentatie met betrekking tot de arbeidsmarktbehoefte baseert aanvrager op de volgende bronnen:

- a. Sectorplan Bouw en infra 2013-2015, Bouwend Nederland en haar sociale partners, 2013;
- b. Persbericht Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB) 'Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2015';
- c. UWV Arbeidsmarktprognose 2014-2015 (UWV, juni 2014) en de Sectorbeschrijving Bouwnijverheid van het UWV (UWV, april 2013);
- d. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA), 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep, 2013'.

Het ROA stelt vast dat door het ontbreken van werkgelegenheidsgroei het totaal aantal baanopeningen in de komende jaren vrijwel geheel wordt bepaald door de vervangingsvraag. De technische en industrieberoepen behoren tot de groep waar de vervangingsvraag het hoogst zal zijn. In combinatie met de relatief lage instroom van studenten in de sector techniek blijven hier knelpunten in de arbeidsvoorziening bestaan. Het ROA heeft bovendien op het niveau van arbeidsmarktregio's (35 in Nederland) gekeken hoe doelmatig het opleidingsaanbod in het mbo is. Opvallend is hier dat ook in arbeidsmarktregio's die doelmatig opereren de instroom van mbo techniek op de arbeidsmarkt lager is dan de werkgelegenheid (ROA, p. 128-133). Dit heeft in het algemeen tot gevolg dat mbo afgestudeerden in de techniek vrij snel een baan vinden. Het betekent echter ook dat werkgevers er veel belang bij hebben om hun werknemers vast te houden en bij- of op te scholen. De Ad kan hierbij een deel van deze behoefte dekken. Met name aangezien het ROA op basis van longitudinaal onderzoek heeft vastgesteld dat de kwalitatieve discrepantie tussen de vraag naar arbeid en het aanbod van arbeid langzaam aan het toenemen is (ROA p. 4-5).

Voor de duiding van de werkgelegenheidsontwikkeling heeft ROA de sectorprognoses van de werkgelegenheid vergeleken met de werkgelegenheidstrends van de afgelopen vijf jaar. Waar de sector Bouw in de periode 2008-2012 aan de hoge kant zat wat betreft het verlies van aantallen werkenden (jaarlijks - 1,6%) toont de periode 2013-2018 een verwachte groei van de arbeidsvraag van jaarlijks +0,7%. Uitgaande van een totale bouwpopulatie van 472.500 betekent dit dat in de periode tot 2018 bijna 18.000 nieuwe instromers nodig zijn. Daarmee zit de bouw in de top van groeiende sectoren (ROA, bijlage 5, p.10, tabel ontwikkeling van het aantal werkende per bedrijfssector). Het UWV verwacht dat het aantal banen in de bouw in 2015 met 2,1% zal stijgen tegen 0,3% landelijk. In het recent verschenen rapport van het EIB wordt de verwachting uitgesproken dat in 2015 de totale werkgelegenheid in de bouw met 5000 arbeidskrachten zal toenemen. Na 2015 zal volgens het EIB het werkgelegenheidsherstel nog aan kracht winnen. De prognose is dat de komende zes jaar de werkgelegenheid in de bouw met bijna 60.000 arbeidsjaren toe zal nemen. De huidige omvang van het aantal werkenden in de bouw in de regio Rotterdam bedraagt 30.000. Een groei van het aantal werkenden in de bouw met 2,1 % in 2015 zal voor de regio Rotterdam een toename met ca. 630 werkenden betekenen.

pagina 4 van 7 Op grond van het bovenstaande acht de commissie het bestaan van een behoefte op de arbeidsmarkt aangetoond.

Het beroep op de maatschappelijke behoefte is door aanvrager gebaseerd op argumenten ontleend aan de gemeentelijke beleidsagenda. De regio kent een laag opgeleide bevolking en een sterke behoefte aan hoog opgeleiden. De gemeente Rotterdam kent een rol toe aan het hbo ten behoeve van het loopbaanleren en het ontwikkelen van hoogwaardig vakmanschap. Aanvrager argumenteert dat het aanbieden van de Ad Integraal Bouwmanagement aansluit bij dit uitgangspunt - het verhogen van het opleidingsniveau van de Rotterdamse beroepsbevolking - aangezien de opleiding is gericht op het laten doorstuderen van studenten naar een hoger opleidingsniveau.

De commissie constateert dat niet is aangetoond dat de opleiding bijdraagt aan een landelijk geformuleerd beleidsuitgangspunt. Evenmin is aangetoond dat de opleiding een resultaat is van een gerichte beleidsinspanning van de gemeente Rotterdam. De commissie kan derhalve het beroep op de maatschappelijke behoefte niet honoreren.

Op grond van bovenstaande argumentatie concludeert de commissie dat aanvrager het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte heeft aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager doet geen beroep op zwaartepunten die in de prestatieafspraken met de Minister zijn vastgelegd. Dit heeft als gevolg dat de aanvraag onverkort moet voldoen aan de vereisten van criterium c van de Beleidsregel.

Vanaf 2 april 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hogeschool Rotterdam om het Ad programma Integraal Bouwmanagement in de vestigingsplaats Rotterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op deze kennisgeving zijn geen zienswijzen ontvangen.

Aanvrager heeft de potentiële instroom in de nieuwe opleiding in kaart gebracht. Hiertoe is een instroomonderzoek gehouden onder studenten van de in de Rotterdamse regio aanwezige ROC's, zoals het Albeda College, Zadkine, het Da Vinci College en ROC Mondriaan. Deze studenten volgen de BBL (Beroepsbegeleidende Leerweg) variant waarbij studenten voor 60% tot 80% van de studietijd werken. Deze variant sluit aan bij de beoogde deeltijd opzet van het nieuwe Ad programma Integraal Bouwmanagement. Met 173 ingevulde vragenlijsten en een respons van 44% geeft dit onderzoek een goede afspiegeling van de populatie in bouw- en infraopleidingen bij de ROC's. Uit het onderzoek blijkt dat de belangstelling voor doorstuderen onder mbo'ers bouw- en infra groot is. 48% van de studenten geeft aan direct te willen doorstuderen. Van de totale populatie geeft 20% aan specifiek voor de opleiding Integraal Bouwmanagement te kiezen, terwijl 31% waarschijnlijk voor deze opleiding denkt te gaan kiezen. 34% van de studenten weet nog niet welke keuze zal worden gemaakt. De reden voor doorstuderen is dat veel studenten een stap hoger opgeleid willen worden.

pagina 5 van 7 Op grond van bovenstaande gegevens komt de instelling tot de volgende instroomprognose. De percentages uit het onderzoek worden gerelateerd aan de totale jaarlijkse uitstroom van de mbo's (ca. 112 per jaar). Op grond hiervan komt de instelling tot een goed onderbouwde instroomprognose van minimaal 42 tot maximaal 92 studenten per jaar uit de regionale ROC's. Deze prognose wordt nog verhoogd door de potentiële instroom van het ID College hierbij te betrekken. In dat geval bedraagt de totale verwachte instroom ongeveer 75-150 studenten per jaar. Deze cijfers komen de commissie realistisch voor.

Zoals onder b is weergegeven sluiten deze instroomcijfers aan bij de groeiende vraag naar hoger geschoold personeel in de bouw. Het betreft hier zowel een landelijke, als een trend in de regio Rotterdam.

Van deze aanvraag zullen geen negatieve effecten uitgaan op het landelijk bestaande opleidingsaanbod. Als men kijkt naar het vergelijkbaar aanbod zijn er drie opleidingen die men als zodanig zou kunnen aanmerken. De instroom in deze Ad's is in vergelijking met het Rotterdamse voornemen gering te noemen.

Instroom Opleiding	Variant	2012	2013	2014
HAN Ad Civiele Techniek, projectvoorbereiding en realisatie	Dt en dual	15	10	14
Haagse Hs. Ad Projectleider Civiel	Duaal	10	16	8
Hanze Hs. Ad Projectleider Civiel	Deeltijd	-	7	13
Totaal		25	33	35

Bron: Vereniging Hogescholen, 19 maart 2015.

Zoals te zien is de instroom in het verwante aanbod groeiende maar blijft deze, inclusief de nieuwe Rotterdamse opleiding, in kwantitatieve zin nog ten achter bij de huidige landelijke ontwikkeling die zich in de bouw voordoet. Overigens biedt de vorm van de opleiding – deeltijd, waarbij de beroepsuitoefening in de sector een voorwaarde is – de zekerheid dat de instroom in de opleiding in de pas loopt met een reëel bestaande vraag naar Ad beroepskrachten in de bouw.

Wel relevant is dat in het onbekostigd domein één deeltijd Ad Bouwkunde wordt aangeboden door LOI Hogeschool. De instroomcijfers van deze opleiding zijn jammer genoeg niet openbaar zodat de commissie niet in staat is het belang van deze onbekostigde opleiding te wegen. Bovendien heeft de CDHO van Hogeschool LOI geen zienswijze over het voornemen van de Hogeschool Rotterdam ontvangen.

De inbedding in de kennisinfrastructuur is verzekerd. De opleiding zal bij de Rotterdam Academy worden gehuisvest. Deze locatie biedt alle faciliteiten voor deeltijd studenten. De Mediatheek is hier dan ook 's avonds geopend. De Ad Integraal Bouwmanagement werkt samen met het kenniscentrum RDM, sustainable solutions. Dit onderzoekscentrum van de Hogeschool Rotterdam richt zich op de volgende gebieden: bouwen aan de duurzaamste haven van de wereld, ketenintegratie (Bouwwerk Informatie Model, BIM, lean bouwen), waardecreatie en herbestemmen. Aan het Kenniscentrum RDM is een lector Duurzaam Bouwproces

CDHO

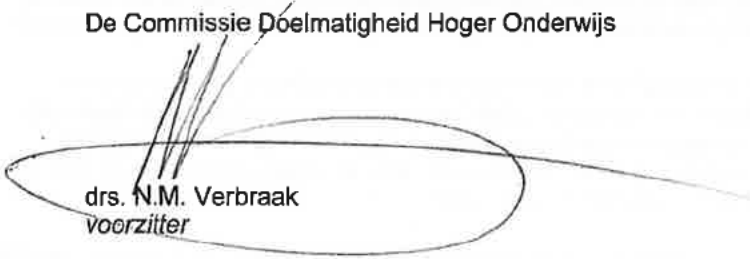
**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 7 met BIM verbonden. Dit lectoraat wordt betrokken bij de praktijkopdrachten van de studenten in het Ad programma.

Gelet op het bovenstaande constateert de commissie dat de aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

Bijlage:
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.